

DE
PRENSATIONE, OSCVLO,
FASCIVM ET SIGNORVM IN
NAVIBVSSVBISSIONE

DISSERENT

IO. MATTHIAS GESNERVS

ELOQ. ET POES. P. P. O.

ET

LVD. IO. GEORGIVS SAXER

WVRSATIA BREMENSIS

S. S. THEOL. CVLTOR ET SEMINARI PHIOLOGICI

SODALIS

A. D. XI. SEPT c1o1occcxxxv.

GOETTINGAE

TYPIS IO. FRIED. HAGERI.

VIRO SUMME VENERABILI
MEINHARDO PLESKEN

ECCLESIARVM PER DVCATVM CELLENSEM
SVPERINTENDENTI GENERALI CET.

IO. MATTHIAS GESNERVS

S. P. D.

Patere, vir summe venerabilis, vt salutarum te eun-
ti, veterem Patronum suum, Saxero meo aliquid
ad te literarum tradam, quem tua potissimum com-
mendatione cognoscere, & cognitum amare coepi:
qui proinde tibi debet, si quid illi Seminarii philologici
beneficium profuit. Nullus equidem dubito, quin talis
ad te redeat, qualis vt rediret, & rei publicae causa
tum cum illum a te dimitteres iubebas, & pro beniuolen-
tia in illum tua optabas. Quod non adfert suo folius in-
genio inuentum aliquid, sua elaboratum politumque in-
dustria; cum modestiae illius adscribes, qui memor sit
fuentiae, quam Anglus poëta lepidius expressit, quam
ego possum Latine, *Multa legenda prius, tum demum
scribere fas est* *; tum negotiis aliis hominem vrgenti-
bus. Quatenim sit, vt Cuianus ille, *Catus Aeliu' Sextus
etiam ipse Vir haud magna cum re, sed plenu' fidei*, prae-
ter suam rem coactus est etiam alias res agere, erudien-
dae pueritiae dare operam. Sed vel sic nempe suam
quoque rem egit, & ad eam spem implendam, pro-
pter quam stipendio regio auctus est, paratior venit in-
structiorque, dignus proinde, quem porro tuo, Vir sum-
me venerabilis, patrocinio dignere, & si res ita ferat,
rebus in ecclesia vel schola gerendis admoueat. Deus te
seruet incolumen, & in summo illo gradu atque honore
ecclesiae constitutum doctrina, exemplo, consilii atque
auctoritate diu multumque ac feliciter curare publicam
rem & sacram iubeat. Scribeb. in Acad. Georgia Augusta
a. d. viii. Sept. **MDCCXXXV.**

* *Authors before they write should read.*

NOBILISSIMO DN. RESPONDENTI

S. D.

SAMVEL CHRISTIAN. HOLLMANN,

PHILOS. P. P. O. ET ACAD. H. T. PROR.

Quum publicum & insigne eruditionis Tuae, optimeque adeo in nostra Academia collocati temporis, Specimen iam edas, Amice doctissime; quid meo Tibi planctu, quid publico adeo diligentiae Tuae testimonio, opus erat? praesertim quum illa etiam, ab aliquot inde annis, industria in rebus philosophicis usus sis, atque lateri fere meo adeo tenaciter adhaeris, ut, nisi mea forsitan docentis culpa intercesserit, in harum etiam rerum cognitione Te non plane hospitem esse oporteat. Fidei tamen aliquantum & auctoritatis accessurum studiis tuis existimas, cum apud alios, bene gratiosaeque Tibi cupientes, tum apud Virum potissimum, doctrina & virtute sua theologica vere Venerabilem, MEINHARD. PLESKENIUM, cuius nomen titulos suos omnes superat, quem maximopere a me coli, a quo non nullo me loco haberi nosse, a quo commendatus etiam ad nos accessisti; si commendatus etiam ad eundem a nobis discederes. Felicibus ergo auspiciis ad Ipsum, ceterosque Patronos Tuos, abi, quantivae a nobis Ipsi fiant, oculatus auritusque testis, cum multa salutis appreciatione, Ipsi confirma. Sed & in Patriam Tuam felicem fortunatumque Te recipe, amicisque communibus salutem multam imperti; de reliquis vero experimentum cape, num hominis sibi vel ignoti, vel inuisi, Tibi vero amici, verbis plus fidei sint habituri, quam Tuis ipsius virtutibus & meritis. Vale & me amare perge. Dabam in Regia Georgia-Augusta A. MDCCXLV. die 5. Septbr.

CORROLARIA A RESPONDENTE
ADIECTA.

I.

Animas ab animabus parentum & ex iisdem produci & generari cum illarum indivisibilitate vix conciliari posse, existimamus.

II.

Sententia de creatione animae rationalis non pugnat cum S. Scriptura.

III.

Argumento, quod a desiderio hominis infinito pro animae immortalitate desumitur non ita multum tribuendum est.

IV.

Cogitandi facultas, quomodo ex his quo de materia nobis nota sunt derivari queat, non video.

V.

An omnia, ex aqua seu materia & principio primo eoque unice, facta sint, dubitari potest, tum quia id sensui & rationi, tum quia sacris etiam literis repugnare videtur.

VI.

Postea mundi independentia, tollitur Deus, sublata, demonstrari potest: dari ens absolute necessarium, quod ab hoc universo diversum est, & a quo hic mundus, tanquam a causa sua, dependet.

VII.

Putamus, alios omnino eventus, facto miraculo, contingere, quam secuti fuissent, si miraculum non patratum fuisset; sed propterea non sequitur, E. necessario admittenda sunt miracula avaritias avaros s. restitutionis.

VIII.

Polygamia non contrariatur simpliciter legi naturae.

IX.

Ad interiorum veri amoris indolem perspicendam non sufficit desinitio, qua putant nonnulli: amare sine diligere idem esse ac felicitate alterius delectari, vel, quod eodem redit: felicitatem alienam adfiscere in suam.

X.

Libertas est peculiaris & ab intellectu & voluntate plane distincta animae facultas.

DE
PRENSATIONE, OSCVLO,
FASCIVM ET SIGNORVM IN
NAVIBVS SVBMISSIONE.

§. I.

*Occasio scribendi. Dextra data quarum rerum
symbolum esset.*

De venusta humanissimorum qui quondam fuere hominum
humanitate, gestu quodam corporis, verbisque, & actio-
nibus ei rei propriis declarari exhiberique solita, cum Li-
psiae viuerem, aliquot publicis scriptionibus certa de causa egi. Il-
lud sepositum per plures annos argumentum resumere placuit &
disputandum proponere: cum rogatus sum a Nobmo Saxero,
vt materiam suppeditarem, in qua ille & inquirenda, & pu-
blice defendenda, ingenii ac doctrinae aliquod specimen, ex lege
Seminarii philologici cui adscriptus est, posset edere: cumque de
variis salutandi in publico generibus adhuc sit a nobis disputatum,

A

dece-

Recedendi de via, ex equo descendendi, aperiendi caput, & προσηγορίας iam *δεξιῶν* a Graecis dictam paullo diligentius inuat persequi & ostendere, Latīnam illi *pressationem* respondere. Ac primo repetimus, quod nemo ignorat, dextram manum, agendi validissimum & aptissimum instrumentum, ab antiquissimis iam mortalibus tanquam signum omnis potestatis esse adhibitum, ut hodie quoque adhibetur. Qui igitur manum suam dextram alteri porrigit & quasi tradit, ille modo significat, suam se vim, & quidquid possit, alteri permittere, eique se dedere, quod est *benivolentiae*; modo indicat, se pignori velut dare alteri optimum instrumentum suum, quae *fides* est; modo sua protensa dextra alterius dextram velut euocat, eamque, id est potentiam & copias agendi, sibi accommodari petit, hoc est *auxilium* rogat. Omnia ista, id est officiorum suorum delationem, fidem, mutuorum officiorum petitionem, complectitur nonnunquam *δεξιῶν* illa s. *pressatio*, quae adeo *amicitiae* ipsius & concordiae, coniunctionisque fidelis, & unionis virium symbolum est *. Sed age in rem quasi praesentem venientes, humanissimarum gentium consuetudinem dextra petendi & firmandi amicitias inspiciamus.

§. II.

Pressatio Homerica. Quid ἀπώλεσθαι.

Fons humanitatis etiam hic est, Homerus, apud quem *Il. K. 542* alii duces Graecorum redeuntes a periculo *Vlystem & Diomedem*

* Non familiare modo in ipsa vita, omnibusque fere illius actibus, ubi fide & consensu opus est: sed figuris etiam expressum frequentissime in nummis. Exempla laudare superuacuum. Sed ne quis diu quaerat, inspicere poterit nummos Antonii, Lepidi, Caesaris triumvirorum.

Δεξιῇ ἡσπάζοντο, ἔπεισι τε μελιχίοισι.

Interpretatur Eustathius p. 749 v. 28 Basil. verbum ἀσπάζεσθαι per περιπλέεσθαι ἢ διὸν εἰς ἐαυτὸν σπάζεσθαι, nosque ablegat ad ea, quae monet Od. Γ p. III, II χερσὶν ἡσπάζοντο, nempe positum esse, ἀντὶ τῆς ἐπεσπώντο ἢ εἰλικον δια δεξιῶσεως εἰς ἐαυτοὺς --- γενομένης τῆς λέξεως ἀπὸ τῆς σπάζεσθαι καὶ πλεονασμὸν τῆ α κ. τ. λ. Repetit ad Od. T, 415. p. 705 8. *. Hoc quidem apparet, de Eustathii sententia. Homericum iam esse, in salutationibus, & amicitiae significationibus dextra prehendi prensariue, & leniter ad se trahi, quibus ille honos haberetur. Ponamus alium Homeri locum, non quo is valde ad rem nostram pertineat, sed propter Eustathii annotationem. Ιλ. Ω, 671 Achilles cum firmaret inducias XII dierum Priamo sepeliendi Hectoris causa promissas

--- ἐπὶ καρπῶ χεῖρα γέροντος

"Ελλαβε δεξιῆσιν, μήπως δείτη ἐνὶ θυμῷ.

Ponit primo Episcopus p. 15II, 42 quod certum est, μέγα ἔν, εἰς πίεσιν τὸ δεξιῶσθαι, ὅ ἐστι τῶν δεξιῶν χειρῶν ἀπτεσθαι. Sed viderit, quam verum sit, illud, quod addit, ὅρα δὲ, ὡς ἔ θέναρὸς οἱ δεξιόμενοι, ἀλλὰ καρπῆ ἡπτόντο. Fatetur ipse, ὅντα μὲ δὲ τέτοιον

* Vtroque loco Eustathii usus sum ad Lucia. Rhet. Praec. c. 12. T. III p. 13, 54. vbi editum adhuc est ἀσπασόμενος ὁπόσον ἔτι λοιπὸν ἴης κόμης, vbi prius quantum adhuc superest comae demulserit. Repositum nunc est ex MSS. ἐπισπασόμενος. Cui refragari equidem nolim: licet putare aliquis possit, ἐπισπασόμενος esse glossam Eustathianae, quam vidimus, simillimam. Ceterum pulchre conuenit haec declaratio verbi ἀσπάζεσθαι ad illud epistolae ad Ebr. II, 13 ἀσπασόμενοι τὰς ἐλπίδας. Fides ea quae sperantur amplectitur, ad se trahit, sibi applicat. Ita Plutum illum iam videntem, vt mox ex Aristophane videbimus, ἡσπάζοντο ἀπικνίτες, ad se trahere blando illo complexu studebant κ. τ. λ.

ἄρον σαφέστερον ἡρμένευσιν ὁ ποιητής. Sit ita, Medici καρπὸν interdum pro exteriori parte compagis illius osseae fumant, cui respondeat interius pulposum illud ex molle θέναρ. Et illa facies exterior intelligatur. Ὀδ. Ω, 397 vbi Dolius heri sui Vlyffis λαβὼν κίστε χεῖρ' ἐπὶ καρπῷ, quae osculi manu apprimendi hodie etiam solennis ratio est, & fuit Plinio prodente: ita enim II, 45 f. 103 *Dextra osculis auersa appetitur.* Sed in hac quidem δεξιώσει Achillis, Priamum dextra illius prehensa confirmantis, videtur non alterutra facies manus, sed ipsa tota illa compages cum digito prehensa. Haec Homericā δεξιώσει, quae locum etiam habet in salutatione, vt II, Σ, 423 vbi Vulcanus Thetin hospitem suam salutans ἐν τ' ἄρα σὶ Φῦ χειρὶ, ex Ὀδ. Α, 121 vbi Telemachus simili hospitalitate Mineruam sub Mentoris facie latentem intro vocans χεῖρ' ἔλε δεξιέρην. κ. τ. λ.

§. III.

Aristophanis & Xenophontis.

Apud Aristophanem Pluto v. 753 de ipso Deo Pluto visum confecuto ἀνδρῶν ἡσπάζοντο ἢ ἐδεξιῶντο ἅπαντες id est, in publico versantem appetebant, adoriebantur, salutabant, conciliare sibi omni modo studebant homines. Apud Xenophontem Cyrop. 3 p. 197 Hutch Chaldaei ex hostibus pacati & amici πολλὰ δεξιωσάμενοι τον κύρον ἄχοντο δίαδε. Cyrop. 6 p. 454 Cyrus Araspan redeuntem videns ὑπήντα τε αὐτῷ ἢ ἐδεξιῶτο. Quod exemplum secuti amici ἡσπάζοντο Αρασπαν ἢ ἐδεξιῶντο. Tum mox p. 462 Cyrus Abradatam ἀγαθεὶς ἢ δεξιωσάμενος. Omnibus locis dextram prehensam, complexumque adeo, significat. Cyrop. 71 p. 505 mortuum etiam in praelio Abradatam ἐδεξιῶτο Cyrus. Sed hic locus totus ponendus est cum proprietatem verbi declaret.

V

elaret. Alloquitur mortuum, *Φεῦ ὦ ἀγαθὴ καὶ πιστὴ ψυχὴ, οὐκ ἔστι δὲ ἀπολιπὼν ἡμᾶς; καὶ ἅμα ἐδεξίστο αὐτόν, καὶ ἡ χεὶρ τὰ νεκρὰ ἐπικολέθησεν ἀποκέκομπο γὰρ κοπίδι ὑπὸ τῶν Αἰγυπτίων. Prefantem cadauer Abradatae manus abscissa (sed reposita, ut falleret Cyrum) sequitur. Δεξιῶσαι igitur est *manum prehensam ad se trahere.**

§. IV.

Mutuum est quiddam in prensatione.

Mutuum quiddam & reciprocum esse in δεξιῶσαι, ostendit inter alia locus Dionysii Halic. Antiq. 8 p. 515, 12 seq. ubi primo Marcium Coriolanum δεξιωσομένη προσήλθεν ἢ μήτηρ salutandi causa accedit, quam ipse περιλαβὼν ἠσπάξασο --- ὡς δὲ τῶν ἀστιασμῶν τῆς μητρὸς αἰλις εἶχε, τὴν γυναῖκα δεξιωσάμενος ἅμα τοῖς τέκνοις, εἶπε, uxorem & liberos dextra porrecta excipiens, forte etiam amplexus. Nimirum bene Pollux 2, 160 δεξιῶσαι τὸ δὲν ἀλάττε, ἢ καὶ λαβεῖν. Et ὑποδοχὴν interpretatur Suidas, qui etiam δεξιῶσαι verbis προσάγειαι, ξενοδοχεῖ, φιλοφρονεῖ reddit. Cyrus ille moriens apud Xenophontem Cyrop. 8, 7 εἴ τις ἐν ὑμῶν, inquit, ἢ δεξιῶσαι βέλεται τῆς ἐμῆς ἀψαδαί --- προσίτω κ. τ. λ. Ac deinde de eadem ipsa re, ταῦτ εἰπὼν, καὶ πάντας δεξιωσάμενος, συνεκαλύψατο. Sententia procul dubio ista est: Admisit Cyrus suos familiares, dextramque illis porrexit, quam manu ipsi sua vel ore adeo contingerent. Hoc dum facit, dicitur illos δεξιῶσαι. Ad hoc genus δεξιῶσαι respicit Lucia. Timo. c. 43. p. 156, 18 Καὶ ἀπαξ εἰαυτὸν δεξιῶσαι δεδόχθω, ἢν δὲ ἀποθάνειν.

§. V.

Romana prensatio.

Itaque mirum non est, hoc verbo expressam esse illam Romanorum *prensationem* in magistratibus petendis adhiberi solitam.

v. g. Plutarchus in Marcio Coriolano p. 219, ἡ γὰρ ἔθος ἦν τοῖς μετῴσι τὴν ἀρχὴν παρακαλεῖν ἢ δεξιῶσαι τὰς πολίτας. Et Cato. min. p. 783, Εποῖόμενος τὰς δεξιῶσεις de petente consulationum, ubi recte *prensans* positum ab interprete. Nempe ista quoque *prensatio* Romana in dextra prehendida proprie inerat, licet aliam deinde humanitatem complecteretur. Iucunda est in eam rem narratio Valerii Maximi 7, 5, 2 de P. Scipione Nasica, qui *aedilitatem curulem adolescens cum peteret, manumque cuiusdam rustico opere duratam, more candidatorum tenacius apprehendisset, iocī gratia interrogavit eum, Num manibus solitus esset ambulare? Quod dictum a circumstantibus exceptum ad Populum manavit, causamque repulsae Scipioni attulit cet.* *Prensandi* verbo tanquam proprio ea de re vitur Cic. de Orat. 1, 24 ex persona Crassi Equidem cum peterem magistratus, solebam in *prensando* dimittere a me Scaevolam, cum ei ita dicerem, me velle esse ineptum: id erat petere blandius: quod nisi inepte fieret, bene non posset fieri. Referens eandem rem Valerius Maximus 4, 5, 4 *Consulatum* (memoriae vitio hunc appellare pro aedilitate videtur) *petens, inquit, L. Crassus, cum omnium candidatorum more circum forum supplex populo ire cogeretur, nunquam adduci potuit, ut id praesente P. Scaevola -- faceret. Itaque rogabat eum, ut a se, dum ineptae rei deseruiret, discederet.* Mamertinus autem Paneg. 16, 2 ita, *Crassum praesente gravissimo & seuerissimo viro blandiri populo, palpare obuios, & artes petitorias exercere, non esse ausum.* Etiam oscula *prensatae* sic dextrae impressa refert Seneca epist. 118 pr. ubi de candidatis, *Cum alius illorum manus osculis conterat, quibus designatus contingendam manum negaturus est.* Totum hoc *prensare* est Tullio, apud quem Att. 1, 1. pr. de sua petitione consulationis agentem, *Prensat* vnus P. Galba. *Sine fuce & fallaciis, more maiorum*

rum

rum negatur. *Vt opinio est hominum, non aliena rationi nostrae fuit illius praepropera pensatio. Nam illi ita negant vulgo, ut mihi se debere dicant: ita quiddam spero nobis profici, cum hoc percrebrescit, plurimos nostros amicos inueniri. Nos autem initium pensandi facere cogitabamus &c.* Plin. Epist. 2, 9, 5 ubi enarrat petitionem Erucii candidati a se sustineri, *Itaque penso amicos, supplico, ambio domus, stationesque circumeo; quantumque vel auctoritate, vel gratia valeam, precibus experior.* Linius praesertim frequentatum verbum, v. g. 3, 45 *Tanta exarsit ambitio, ut primores quoque ciuitatis --- pensarent homines, honorem --- suppliciter petentes.* Et 4, 6 *Pensare homines & concursare toto foro candidati coepere.*

§. VI.

Alius vsus pensandi.

Nec vero de magistratibus solum petendis ita loquitur Linius, sed in aliis etiam precibus. V. G. 3, 47 *Virginius vlturus Appii in filia sua scelus, circumire & pensare homines coepit.* Et 5, 30 *Patres --- dissipati per tribus suos quisque tribules pensantes, orare cum lacrimis coepere, ne urbem desererent, migrarent Veios.* Tac. An. 1, 21 *tracti ad supplicium milites obniti irabenibus, pensare circumstantium genua: quod humillimae obsecrationis est.* At in materia laeta Liv. 4, 60 *Concursum ad curiam esse, pensatasque exeuntium manus, & patres vere appellatos.* Denique etiam citra preces & blanditias pensatio est, vt 4, 58 *Tribuni plebis pensant veteranos i. e. manu prehenso producunt ad populum, eorumque cicatrices illi ostendunt.* Nimirum vt *captare* ad *capere*, originem suam, comparatur, ita ad *prehendere* s. *prendere*, *pensare*. Sic Hecubam apud Ouid. Met. 13, 424 *Pensantem tumulos, atque*

que ossibus oscula dantem, Dulichiae traxere manus. Et Fast. 5, 476. Mandantem amplecti cupiunt & brachia tendunt; Lubrica prensantes effugit umbra manus.

§. VII.

Δεξιώσεις Luciani sunt prensationes.

In hunc locum vsque, reseruauimus Lucianeanas δεξιώσεις i. e. prensationes, de quibus Imag. c. 2 f. To. 2 p. 479, 51. Hic in Pantheae laudibus commemoratur, ἢ τοῖς προσῖσι δημοτικῶς τε ἢ ἐκ τῆ ὁμοίᾳ προσφέρεσθαι, ἢ δεξιώσεις ἢ φιλοφροσύνας φιλοφροεῖσθαι τούτοις ἡδίας τοῖς προσομιλᾶσιν, ὅσω ἢ παρὰ μείζονος ὁμοῦ γενόμενῃ ἕδεν τραγικὸν ἐμφάνεσιν, quae ita conuersa dedi, Et aduertes ciuilitate atque aequalitate tractat, & in prensationibus salutationibusque praestat humanitatem: quae quidem tanto sunt his, qui cum illa versantur, iucundiora, quo maior est, a qua proficiuntur, nec tamen fastum tragicum praeseferunt. Non male puto hic δεξιώσεις in nostra interpretatione prensationes respondere, si vel maxime non, quid admiserit illa, indicetur, prensari se, dextram suam dextris & osculis salutantium adorantiumque passa contingi; sed quid porrigenda sua manu, complectendisque blande & comprimendis saluatorum manibus, egerit. Eo autem lubentius prensationes hic posuimus, cum δεξιώσεις, quantumuis late alias * pateant, hoc quidem in loco non omnem illam vel aduentium vel excipientium alios humanitatem & blanditiam ex-

pri-

* V. G. Aelia. V. H. 3, 19 τῇ τε λοιπῇ δεξιόμενος αὐτὰς τιμῇ, ἢ ἐν τῇ τῇ κοινωνίᾳ τῶν λόγων. Et 1, 32 Sinaetas Si non vult esse inferior quoquam τῶν ἄλλων, τῶν ἤδη δεξιωσαμένων τοῖς δώροις Anaxerxem.

primant, quippe quam *Φιλοφροσύνη*, quas Panthea *Φιλοφροσύνη* *ταί*, designent, quibus verbis & sensus omnis *amicitiae*, & illius per signa externa declaratio, continetur. Laudantur hic Pantheae *δεξιώσεις*, prentationes, quatenus illa inter reliquam humanitatem etiam est *dignata manus humiles & verba precantum* (Stat. Silu. 1, 4, 47). Quale quid, licet in alia re, suo discipulo suadet, non modo venustatis sed amorum etiam magister (Artis 2, 254) *Iunge tuis humiles, ambitiose, manus.*

§. VIII.

Osculum salutantium ad manus etiam & pedes depressum.

Prenfationi f. *δεξιώσεις* non minus quam *προσκνήσει* adiutum fuisse *osculum*, iam indicauimus; qua de re non postulamus dedita opera disputare, quod totis libris explicatum esse osculorum omne genus nouimus: sed ne plane omisisse videamur argumentum ita luculentum, pauca certe, & vt nobis videbatur, paullo insigniora adferemus. Ac primum ore suo os alterius contingere, quod proprie *osculari* est, apertam habet coniunctionis cuiusdam animorum, omniumque rerum, significationem. Honoratissima pars vultus nostri os est, quo sermonis ope foras prodire solet noster animus, & se velut videndum contrectandunquae praebere. In oris etiam tacentis ipso gestu manifestae omnium animi nostri affectionum significationes insunt. Hoc igitur qui alterius ori applicat, in omnium, quae animo nostro sentimus aut agimus, communicationem cum altero se venire velle, naturali quodam signo indicat. Mirum itaque non est, illud mox amatorium, & artificiosae animorum corporumque coniunctionis praerogatiuum, factum esse. Haec cum aliis causa fuit, vt primum illud & proprium genus osculorum non nimis vulgari voluerint homines, sed gradus quosdam & dis-

crimina illorum inuenerint, atque (ne alia commemorem) manu, quin pedibus figere & excipere oscula humiliorum, hinc miscra adulatio, illinc superba arrogantia insituerint. Osculum proprie dictum quam solenne in salutationibus fuerit, vel *edictum* Tiberii indicat, quo, Suetonio teste c. 34 *oscula quotidiana prohibuit*: nec tamen effecit, vt non passim de illis conquereretur saeculo altero Martialis, v. g. II, 99 quod ita claudit, *Remedium mali solum est, Facias amicum, basiare quem nolis*. Cum hoc enim transigi potest. Hic non ita ambitiose captat. Summae familiaritatis iudicium est, quod Q. Cicero Tironi scribit, vltima earum, quae familiares vocantur, *Tuos oculos, etiamsi te veniens in medio foro videro, dissuauabor*. Antiquissimum hoc. Eumaeus Telemachum herum salutans Od. II, 15 *Κύσσε δέ μιν κεφαλῆν τε καὶ ἄμφω φάσσε καλὰ, χεῖρας τ' ἀμφοτέρωσ*. Principes, ne ipsis accideret, quod Herculi illi Agrigentino, cuius (vt ait Cicero Verr. 4, 43) *riatum ac mentum paullo erat attritius, quod in precibus & gratulationibus non solum id venerari, verum etiam osculari solebant*: principes igitur non promiscue os offerebant, sed ad manus primum depresserunt oscula, denique plane ad pedes. De Caligula Dio 59, p. 661, A *Ἐφίλει ἀργίτας τοῖς γὰρ πλεῖστοις καὶ τῶν συμβουλευτῶν ἢ τῆν χεῖρα ἢ τὸν πόδα προσκυνεῖν ὡς ἔργε*. Hic quidem *προσκύνησις* s. *adoratio* proprie dicta potest intelligi, quae non os ipsum admouet manui pedique, sed suam manum ab ore suo versus manum aut pedem eius, quem honorat, protendit. Sed diserte de eodem Caio Seneca de Benef. 2, 12 *Caesar -- Pompeio Penno -- absoluto & agenti gratias porrexit osculandum sinistrum pedem &c.* sunt enim plusscula. Hic suppliciter agebat gratias, metu mortis liberatus. Sed de eodem Caligula Dio 59 p. 663, B Pomponius Secundus, qui cum maxime consulatum gerebat, *παρὰ τοῖς ποσὶν αὐτῶν*

αὐτῶ καθήμενος, extra lectum tricliniarem non vna accumbens, sed assidens in sella, ἢ ἐπικύνπτων συνεχῶς κατεφιλει. * In excerptis Legationum e Polybii 15 pr. Legati Romani memorant, quam humiliter se gesserint Carthaginienfium oratores, cum in confilium admiffi effent Romanum quod Tunete habebatur, ὡς πεσόντες ἐπὶ τὴν γῆν ἀγενῶς τὰς πόδας καταφιλοῦεν τῶ συνεδρίῳ. Sed haec voluntaria adulatio erat, quae fe ad ipfum quoque folum & limina interdum abiiciebat. Polybius Exc. Legat. 97 de Prufia Bithyniae Rege in Senatu Romano καθίς τὰς χεῖρας ἀμφοτέρως προσκύνησε τὸν ἄδόν. Et etiam haec προσκύνησις f. adoratio, manu intercedente facta. Sed Linius tamen 45 extr. ita exprimit, *submiffiffe fe, ὅσφculo limen curiae contigiffε*. Caeterum Martialis 10, 72 felicitatem faeculi Traiani praedicans adulatorum ad Parthos abire iubet, & *Pictorum*, inquit, *fola bafiate regum &c.* Caeterum non iniucundum erit, puto, etiam adieciffe lepidam Ariftippi excufationem, qui reprehenfus ab aliquo, quod in deprecatione pro amico, ad pedes accidiffet Dionyfio, caufam dixit apud Laërt. 2, 79 ἐκ ἐργῶ ἀπίος, ἀλλὰ Διονύσιος, ὁ ἐν τοῖς ποσὶ τὰς ἀκοὰς ἔχων. Sed de falutatione proprie nobis fermo eft, eaque in re superbiam principum, an maieftatis fuae conferuandae ftudium? memorare coepimus, fuum os non temere vulgantium. Sic Domitianus apud Suet.

* Laudans hunc locum Lipfius Elektor. 2, 6 extr. vbi notatu digniffima quaeque de omni ofculorum genere colligit, ifta addit, *Et tenere superbum, ne dicam impium hunc morem (quid enira homo, infra hominem, hominem abiicis?) principes aliquot fecuti, fed non e bonis.* Iam Romae fuerat, cum ifta fcriberet Lipfius. Electia edita C I D I D L X X X, nec poftca mutatum quidquam; quod fere eft vt miretis in viro ita dedito nouis amicis, ita Romanam aulam venerante.

to. 12 *Caenidi patris concubinae osculum ut adsueverat offerenti, manum praebuit.* Indignius etiam tractat, eodem teste c. 57 C. Caesar Cassium Chaeream, licet praetoriae cohortis tribunum, solitus ex aliqua causa agenti gratias osculandam manum offerre, formatam commotamque in obscenum modum. Contra Traianum ita laudat Plin. Pan. 24 *Non tu civium amplexus ad pedes tuos deprimis, nec osculum manu reddis. Manet imperatori, quae prius oris humanitas, dexteræ verecundia.*

§. IX.

Milites osculantur dextram ducis. Vestes substratae procedentibus.

Militare fuisse dextram ducis osculari, duobus locis etiam alia causa memorabilibus ostendemus. Mittitur apud Tac. A. 1, 34 ad exercitum turbidum Germanicus. *Postquam vallum inivit, dissoni questus audiri coepere. Et quidam, pressa manu eius per speciem osculandi inseruerunt digitos, ut vacua dentibus ora contingeret: alii curvata senio membra ostendebant.* Sed Tribuno etiam Catoni minori talis honos habitus est a militibus. Ponamus totum locum Plutarchi in vita p. 764, C, quo obiter etiam illustrari possit ille Domini nostri introitus Hierosolymitanus, vestibus comitum procedenti substratis honoratus. Sic autem habet: *ἔπει δὲ τέλος ἔειχεν ἡ στρατία τῷ Κάτωνι, προεπέμφθη ἐκ ἐυχῆς (ὁ κοινὸν ἔστιν) εἰδὲ ἐπαίνοισι, ἀλλὰ δάκρυσι καὶ περιβολῆς ἀπλήσοις, ὑποτιθέντων τὰ ἱμάτια τοῖς ποσὶν ἢ βαδίσει, καὶ καταφιλέντων τὰς χεῖρας ἅ τῶν αυτοκρατόρων ὀλίγοις μόλις ἐπόκειν οἱ τότε ἑωμόσι.* Hoc dicit, praeter vota & laudes etiam lacrimis & amplexibus eum profecutos esse milites, qui vestimenta quoque pedibus illius, qua incede-

ret

ret, subiicerent, & manus illius deoscularentur, quem honorem vix Imperatorum paucis, qui tum erant Romani, habuerint.

§. X.

Salutationis genus submissio fascium.

Ad hunc locum, id est ad hoc genus venustae humanitatis, in quo adhuc versamur, salutationem, illam praefertim, quae fit in publico, *fascium submissio* referimus. Antiquissima illius mentio est in Valerii Publicolae historia, de quo Liv. 2, 7 cum narrasset, crimini viro datam domum aedificari coeptam in summa Velia, Vocato inquit, populo, *submissis fascibus in concionem descendit*. Subiicit ipse interpretationem ritus huius Livius: *Gratum id multitudini spectaculum fuit, submissa sibi esse imperii insignia, confessionemque factam, populi quam consulis maiestatem vimque maiorem esse*. Audiamus Graecos, qui fere diligentius talia explicant. Plutarchus in vita p. 102, D in eadem historia, τὰς τε πελέκεις ἀπέλυσε τῶν ῥάβδων, ἀντὶς τε τὰς ῥάβδους εἰς ἐκκλησίαν παριῶν ἰφῆκε (id est proprie *submisit*) τῷ δήμῳ, καὶ κατέκλινε inclinavit, non in alto tulit imminentes tergis civium, sed depreffit humi, & pedibus velut populi subiecit, μεταποιῶν τὸ πρόσχημα τῆς δημοκρατίας, ἀσσεύσας ita, & efficere studens *Speciem* maiestatemque imperii popularis. Diserte etiam hunc morem interpretatur Dionys. Halic. Antiq. 8 p. 516, 1 in historia Marcii Coriolani, matrem suam honore maximo afficientis: τὰς τε πελέκεις, ὡς προηγείσθαι τῶν στρατηγῶν ἔθος ἦν, ἀποθέσθαι κελύεσας τοῖς ὑπηρεταῖς, καὶ τὰς ῥάβδους, ὅταν ἐγγυὺς γένηται τῆς μητρὸς, κατασεῖλαι (demittere, submittere) τὰντα δὲ ῥωμάοις ἐπὶ ποιεῖν ἔθος, ὅταν ἀπαντῶσι ταῖς μέγιστον ἀρχαῖς οἱ τὰς ἐλάττω ἀρχαῖς ἔχοντες, ὡς μέγιστοι τὲ

καὶ ἡμᾶς χρόνα γίνεται ἢν δὴ τότε συνήθειαν Φιλάρτων ὁ μεί-
 κιος, ὡς ἔξασία μείζονι μέλλων εἰς ταυτὸ ἦξειν, πάντα ἀπέθετο
 τὰ τῆς ἰδίας παρατήματα ἀρχῆς. Deinde p. 523, 20 de eadem re
 mater Coriolani loquens, καὶ ὥσπερ, αἰτ, ἀρτι προσιῶση μοι τὰς
 τε πελέκεις ἀπέθετο, καὶ τὰς εἰβάδας ἔκλινε, καὶ τὸν δίφρον ἀπὸ τῆ
 βήματος ἔθηκε χαμῶ, καὶ πάντα τὰ ἄλλα, οἷς κοσμεῖσθαι τὰς αὐ-
 τουεράτορας ἀρχαῖς νόμος, τὰ μὲν ἐμείωσε, τὰ δὲ ἐπιποδῶν εἰς τέ-
 λος ἐποίησε u. r. λ. Memorat itaque praeter *secures depositas, &*
fascēs submissos, etiam curulem sellam de tribunali s. gradu altiore
humī in planum depositam, omniaque reliqua quibus summos magi-
stratus ornari mos est, partim immixta, partim plane amota.
 Quod de maioribus magistratibus commemorantem vidimus Dio-
 nyfium, id Ciceronis aetate adhuc in vſu fuisse, ipse docet pro Plan-
 cio c. 42 vbi ab hoc Macedoniae tum Quaestore eum sibi, exuli
 licet Clodii, honorem habitum ostendit: *Nam simul, inquit, ac me*
Dyrhachium attigisse audivit, statim ad me licetorbus dimissis, in-
signibus abiectis, (hoc est, vt mox ipse declarat, abiecta quaestor-
ia persona) veste mutata, profectus est. Augusti priuigno, Ti-
 berio, hunc habitum honorem, docet Velleius 2, 99 extr. *Ita ait,*
septem annos Rhodi moratum, vt omnes, qui pro consulibus legati-
que in transmarinas profecti prouincias, visendi eius gratia ad eum
conuenientes, semper priuato (si illa maiestas priuata vnquam fuit)
fascēs suos submiserint, fastisque sint, otium eius honoratus impe-
rio suo. In Tiberio non adeo mirum fuit, priuigno Augusti &
 Tribuniciae potestatis particeps. Sed de Pompeio narrat Plin. 7,
 30 s. 31 *Cn. Pompeius confecto Mithridatico bello, intraturus Post-*
donii, sapientiae professione clari, domum, fores percussit de more a
licetore vetuit; & fascēs licetorios ianuae submisit ei, cui se oriens
occidensque submiserat.

Et signorum in nauibus. Παράσειρον.

Non est hic praetermittendum, quod est, ut caetera fere, praecclare animaduersum a Lipsio, in nauium etiam occurfu similem honoris habendi venustatem obseruatam. Fundus illius rhoris est Appianus, cuius narratio e Bell. Civil. 5 p. 703 H. Steph. hic poni meretur. Occurrunt sibi inuicem, in Ionio mari Antonius Triumvir & Aenobarbus Domitius, de cuius fide & obsequio ille dubitandi causas habebat. Nouimus lictoris esse animaduersionem, ut cogat homines honorem habere magistratui. Hic τῶν ἐαυδάρχων ἐγγύμενος Ἀντωνίῳ κατὰ τὴν πρόραν, ὡς περ ἕδος ἐστίν, ἐσῶς -- ὡς ὑπηκόοις ἢ ἐλαττοσιν ἀνδράσιν ὑπαντῶσι, προσέταξε καθελεῖν τὸ σημεῖον, οἱ δὲ καθάραντε, καὶ τὴν ναῦν εἰς τὰ πλάγια τῆς Ἀντωνίῳ νεῶς περιέστρεφον. Inclamat primus lictor Antonii in prora stans, ut moris erat, nauibus Domitii, *tanquam subiectis, aut diuis certe minoribus occurrentibus, auferrent* (certe demitterent, submitterent) *signum, submitserunt illi, & nauem conuerterunt, ut latus praerberet naui Antonii.* Ita haec posteriora interpretor: non ut factum in vulgata ab H. Stephano, *nauem appulerunt ad latus nauis Antonii.* Cum enim robor omne esset nauium antiquarum in prora & rostris, submissionis signum est & concessionis in alterius potestatem, si ita torqueas nauem tuam, ut illius latus obliquum obuertatur prorae potentioris. Sed aliud quoque hic lubet quaerere: quodnam esset σημεῖον s. signum, quod submittit Aenobarbus Antonio? Latius ea vox patet. Laudans Thucydides, 6, 31 pretiosum classis apparatus, mentionem facit τετραέχων σημεῖος καὶ κατασκευαῖς πολυτέλει χρησαμένων. Magis ad rem de qua hic agitur pertinent aliquot Polyaei stratagemata, vt 3, 11, 11 i-

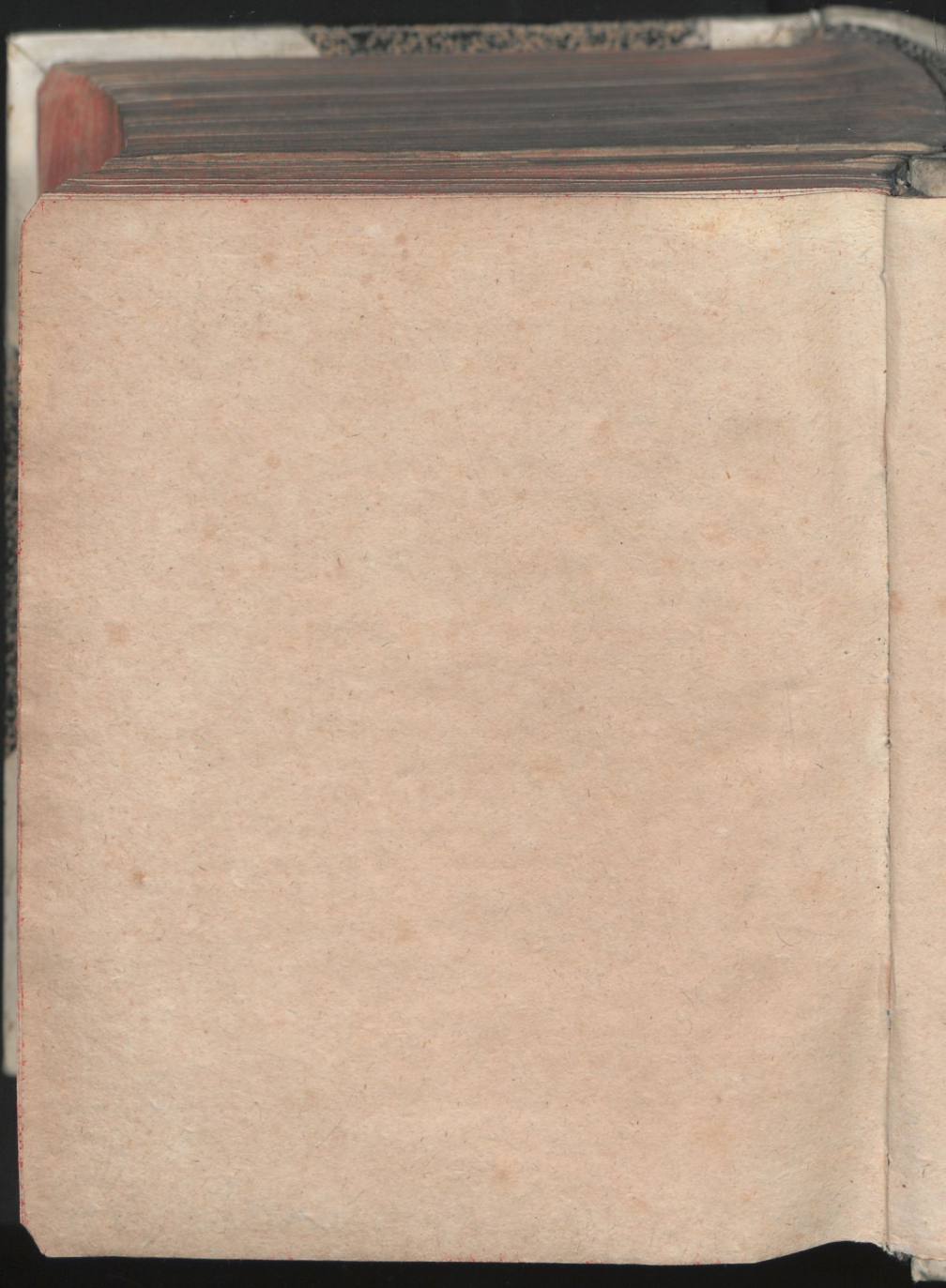
temque

temque 8, 53, 1 & 3: unde apparet, signa subito tolli, assumi, permutari potuisse, eaque in re fucum fieri hostibus, ut ignorarent aliquamdiu, hostilisne an amica navis esset? Succurrit etiam de Alexandrinis navibus locus Senecae Epistola 77 pr. *Solis licet supparum intendere, quod in alto omnes habent naues.* -- Cum intravere Capreas, -- *ceterae velo iubentur esse contentae: supparum Alexandrinarum insigne est.* * Poterat itaque videri, hoc supparum submissum esse ab Aenobarbo: cui rei simillimum hodie morem inter navigantes vsurpari, notum est. Sed nihil tamen magis ad Appiani locum & historiam facere existimamus, quam illos nummos, unde apparet signa militaria, aquilas, vexilla, in prora navium proposita. Vfus est aliquot illius generis numis Io. Schefferus in opere de Militia navali, V. G. 3, 1 p. 175 & facile fuerit proferre plures. Horum itaque signorum eadem quae fascium ratio, ut maiori potestati submitterentur.

* Hoc Senecae loco cum vsus sim ad difficilem Luciani locum Navig. C. 5 f. T. 3 p. 98 & in addendis ad eum locum: iuvat hic obiter τῶς συμφορολογῶντας monere, vehementer mihi probari, quod venerabilis Elsnerus in schediasmate Crit. p. 92 seq. ignobili illi Parasio substituit ex Athenaeo 5, 9 p. 206 παράστειρον ceterum putare, quae de παρασείω a me dicta sunt, illa pulchre convenire in Athenaei παράστειρον, eandem rem utrobique esse, nempe Supparum illud Senecae.

P. 6 versu 3 leg. p. 783, E. ποιόμενος.
§. 7 versu 5 leg. Φιλοφρονείδω. Ibid. in nota, versu 2 Simetas non vult. Sunt in priori plagula & alia minuta ab operis festinantibus peccata.

00 A 6299

ULB Halle
002 925 338

3

WIP

UD 17

2ko¹

DE
PRESENTATIONE, OSCULO,
FASCIVM ET SIGNORVM IN
NAVIBVSSVMISSIONE

DISSERENT
IO. MATTHIAS GESNERVS

ELOQ. ET POES. P. P. O.

ET
LVD. IO. GEORGIVS SAXER

WVRSATIA BREMENSIS
S. S. THEOL. CVLTOR ET SEMINARII PHILOLOGICI
SODALIS

A. D. XI. SEPT c1o1occcxxxv.

GOETTINGAE

TYPIS IO. FRIED. HAGERI.

